

Υπόθεση T-61/89

Dansk Pelsdyravlforening κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

« Ανταγωνισμός — Κανονισμός 26 — Εταιρία συνεταιριστικής μορφής — Ρήτρα περί
μη ανταγωνισμού — Υποχρεώσεις αποκλειστικής παραδόσεως »

Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο τμήμα) της 2ας Ιουλίου 1992 II - 1935

Περίληψη της αποφάσεως

- 1. Γεωργία — Γεωργικά προϊόντα — Προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα II της Συνθήκης — Έννοιες — Έρμηνεία — Αναφορά στις επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνιακής Συνεργασίας (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 38 § 3, και παράρτημα II)*
- 2. Γεωργία — Κανόνες ανταγωνισμού — Κανονισμός 26 — Πεδίο εφαρμογής — Προϊόντα που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα II της Συνθήκης — Δέματα και γόνες ζώων — Αποκλεισμός (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 42 και παράρτημα II· κανονισμός 26 του Συμβουλίου)*
- 3. Ανταγωνισμός — Κοινοτικοί κανόνες — Επιχείρηση — Έννοια — Εταιρία συνεταιριστικής μορφής (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρα 85 και 86)*
- 4. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Προσβολή του ανταγωνισμού — Δραστηριότητες εταιρίας συνεταιριστικής μορφής — Κριτήρια εκτιμήσεως (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 §§ 1 και 3)*

5. *Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Απαγόρευση — Ρήτρα περί μη ανταγωνισμού στο καταστατικό εταιρείας συνεταιριστικής μορφής — Παραδεκτό — Προϋποθέσεις*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1*)
6. *Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Εναρμονισμένη πρακτική — Έννοια — Εναρμόνιση και συνεργασία που δεν συμβιβάζονται με την υποχρέωση κάθε επιχειρήσεως να καθορίζει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην αγορά*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1*)
7. *Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Προσβολή του ανταγωνισμού — Υποχρεώσεις αποκλειστικότητας σε συνεταιριστικό πλαίσιο — Εκτίμηση σε σχέση με το πραγματικό οικονομικό πλαίσιο — Αρχή της « συνεταιριστικής πίστωσης » — Δεν ασκεί επιρροή*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1*)
8. *Πράξεις των Οργάνων — Αιτιολογία — Υποχρέωση — Έκταση — Απόφαση — Η τήρηση της υποχρέωσης εξασφαλίζεται αυτεπαγγέλτως από τον δικαστή*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 190*)
9. *Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής — Θέση που λαμβάνουν οι εθνικές αρχές — Δεν ασκεί επιρροή*
(*Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15*)
10. *Ανταγωνισμός — Κοινοτικοί κανόνες — Παραβάσεις — Παράβαση εκ προθέσεως — Έννοια*
(*Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15*)

1. Ελλείπει κοινοτικών διατάξεων που ερμηνεύουν τις έννοιες που περιέχονται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης, δεδομένου μάλιστα ότι το εν λόγω παράρτημα επαναλαμβάνει ακριβώς ορισμένες κλάσεις της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνιακής Συνεργασίας, για την ερμηνεία του παραρτήματος αυτού χρειάζεται αναδρομή στις επεξηγηματικές σημειώσεις αυτής της ονοματολογίας.

πρώτο του άρθρου, στην παραγωγή και εμπορία των προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης. Δεν μπορεί επομένως να εφαρμοστεί ο κανονισμός αυτός στην παραγωγή και την εμπορία προϊόντων που δεν υπάγονται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης, όπως τα δέρματα και οι γούνες ζώων, ακόμη και αν τα προϊόντα αυτά αποτελούν βοηθητική ύλη για άλλα προϊόντα τα οποία περιλαμβάνονται στο παράρτημα αυτό.

2. Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 26, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων περιορίστηκε, με το

3. Υπό το πρίσμα του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως

καλύπτει κάθε φορά ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό του καθεστώς. Το γεγονός ότι ο φορέας αυτός είναι εταιρία συνεταιριστικής μορφής, οργανωμένη σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, δεν μπορεί να επηρεάσει την οικονομική φύση της δραστηριότητας που ασκεί ο συνεταιρισμός αυτός.

4. Η οργάνωση μιας επιχείρησης με την ειδική νομική μορφή του συνεταιρισμού δεν συνιστά από μόνη της συμπεριφορά που περιορίζει τον ανταγωνισμό, μια τέτοια μορφή οργάνωσης μπορεί όμως, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου ενεργεί ο συνεταιρισμός, να αποτελεί μέσο ικανό να επηρεάσει την εμπορική συμπεριφορά των επιχειρήσεων-μελών του συνεταιρισμού, κατά τρόπο που να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό στην αγορά, στην οποία οι επιχειρήσεις αυτές αναπτύσσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες.

Πράγματι, κάθε συνεταιρισμός μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό, τουλάχιστον με δύο τρόπους. Αφενός, μια εταιρία συνεταιριστικής μορφής, όπως αυτή της προκειμένης υποθέσεως, λόγω ακριβώς των αρχών που τη διέπουν, μπορεί να επηρεάσει την ελευθερία του ανταγωνισμού όσον αφορά τη δραστηριότητα που αντιστοιχεί στον εταιρικό της σκοπό, ενώ μάλιστα εν ονόματι των συνεταιριστικών αρχών η εταιρία αυτή απαλλάσσεται, σε έκταση που ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, από την εφαρμογή των κανόνων του εθνικού δικαίου που επιβάλλονται στις άλλες μορφές εταιρικής οργάνωσης. Αφετέρου, οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στα μέλη του συνεταιρισμού και ιδίως οι υποχρεώσεις που συνδέονται με την εφαρμογή της αρχής της καλουμένης « συνεταιριστικής πίστωσης », δυνάμει της οποίας ο

συνεταιρισμός επιβάλλει, γενικώς, στα μέλη του υποχρεώσεις διαθέσεως ή προμήθειας σε αντάλλαγμα των ειδικών πλεονεκτημάτων που τους παρέχει, μπορούν να επηρεάσουν συγχρόνως την οικονομική δραστηριότητα του συνεταιρισμού και την ελευθερία του ανταγωνισμού μεταξύ των μελών του και έναντι των τρίτων.

Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η άσκηση οικονομικής δραστηριότητας από εταιρία συνεταιριστικής μορφής εξαιρείται, ως ζήτημα αρχής, από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ούτε ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού στον συνεταιριστικό τομέα είναι, από τη φύση τους, διαφορετικές απ' αυτές που αναφέρονται στις άλλες μορφές οργάνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Αν μπορούν να ληφθούν υπόψη, κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων της παρουσίας ενός συνεταιρισμού σε συγκεκριμένη αγορά, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της μορφής ενώσεως επιχειρήσεων, αυτό πρέπει να γίνει ιδίως υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

5. Για να εκτιμηθεί αν μια ρήτρα περί μη ανταγωνισμού που περιέχεται στο καταστατικό εταιρίας συνεταιριστικής μορφής εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρέπει να εξεταστεί πώς θα διαμορφωνόταν ο ανταγωνισμός αν έλειπε η ρήτρα αυτή. Για να έχει ευνοϊκό αποτέλεσμα επί του ανταγωνισμού, ο σκοπός που επιδιώκεται με την υιοθέτηση παρόμοιας ρήτρας πρέπει να συμβάλει ο ίδιος στον ελεύθερο ανταγωνισμό. Εξάλλου, η ρήτρα περί μη ανταγωνισμού πρέπει να είναι η ίδια απαραίτητη για την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και ανάλογη προς την πραγματοποίηση αυτή.

6. Τα κριτήρια εναρμονίσεως και συνεργασίας, βάσει των οποίων καθορίζεται η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής, πρέπει να νοούνται υπό το πρίσμα του νοήματος των διατάξεων της Συνθήκης περί ανταγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει αυτόνομα την πολιτική που σκοπεύει να ακολουθήσει στην κοινή αγορά.
7. Για να εκτιμηθεί μια υποχρέωση αποκλειστικότητας υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρέπει να ληφθεί υπόψη το πραγματικό οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου η υποχρέωση αυτή μπορεί να παράγει τα αποτελέσματά της. Ανάλογα με τις συνθήκες και τους πραγματικούς όρους λειτουργίας της οικείας αγοράς, η υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας, εξασφαλίζοντας στον παραγωγό την πώληση των προϊόντων του και στον διανομέα τον εφοδιασμό του, είναι δυνατό να ενισχύει τον ανταγωνισμό με τις τιμές και τις υπηρεσίες που προσφέρονται στον καταναλωτή.
8. Η απόφαση πρέπει να περιέχει αιτιολογία των πράξεων, που καθιερώνεται με το άρθρο 190 της Συνθήκης, αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, την τήρηση της οποίας εξασφαλίζει ο δικαστής, εξετάζοντας, στην ανάγκη, αυτεπαγγέλτως την παράβαση της υποχρέωσης αυτής.
9. Η θέση που λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σχετικά με τις προϋποθέσεις εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού δεν μπορεί, με κανένα τρόπο, να δεσμεύει την Επιτροπή κατά την άσκηση της εξουσίας της για επιβολή προστίμων.
10. Για να θεωρηθεί μια παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης ως οφειλόμενη σε εσκεμμένη ενέργεια, δεν απαιτείται να είχε η επιχείρηση επίγνωση του ότι παραβαίνει απαγόρευση που προβλέπουν οι κανόνες αυτοί· αρκεί ότι η επιχείρηση δεν ήταν δυνατό να αγνοεί ότι η επίμαχη συμπεριφορά είχε ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.

Δεν χωρεί απόκλιση από την αρχή ότι η έκταση της υποχρέωσης αποκλειστικής προμήθειας πρέπει να εκτιμηθεί στο πραγματικό πλαίσιο εντός του οποίου παράγει τα αποτελέσματά της, όταν μια τέτοια υποχρέωση εντάσσεται στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ εταιρίας συνεταιριστικής μορφής και των μελών της, διότι η μέριμνα για την τήρηση της αρχής της « συνεταιριστικής πίστωσης » δεν επιτρέπει την παράβαση των απαγορεύσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.